PIERWSZA ŁAWKA · ZESTAW KART PRACY · JĘZYK POLSKI · KLASA 6

Dział 2. Części mowy nieodmienne

Przysłówek i jego stopniowanie, przyimek i wyrażenie przyimkowe, spójnik i przecinek, partykuła (nie, czy, niech, -by), wykrzyknik; pisownia „nie” i „-by” według zasad od 2026 r.. Sześć kart pracy: teoria z przykładami, ćwiczenia, utrwalenie, zastosowanie i dwa równoległe sprawdziany – z pełnym kluczem odpowiedzi.



Karta	Temat	Zadania
1	**Części mowy nieodmienne – najważniejsze wiadomości** Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka	5 zad. 22 pkt
2	**Części mowy nieodmienne – ćwiczenia podstawowe** Sprawdzam, czy rozumiem podstawy	6 zad. 22 pkt
3	**Części mowy nieodmienne – utrwalenie** Zadania o wyższym poziomie trudności	6 zad. 24 pkt
4	**Części mowy nieodmienne – w praktyce** Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia	4 zad. 21 pkt
5	**Sprawdzian: Części mowy nieodmienne – grupa A** 20 minut · 23 pkt	6 zad. 23 pkt
6	**Sprawdzian: Części mowy nieodmienne – grupa B** 20 minut · 23 pkt	6 zad. 23 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 zawiera najważniejsze wiadomości i przykłady – od niej warto zacząć.
- Karty 2–4 to ćwiczenia podstawowe, utrwalenie oraz zastosowanie wiedzy w tekście, na źródle lub w sytuacji z życia.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i grupa B) z tymi samymi typami zadań i tą samą punktacją – gotowe na lekcję.
- Każda karta mieści się na osobnych stronach i ma własną punktację – można ją wydrukować osobno jako pracę domową, kartkówkę lub zastępstwo.
- Klucz odpowiedzi do wszystkich kart znajduje się na końcu zestawu. Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania.

Materiał oryginalny. Podstawa programowa 2017 w brzmieniu z 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 996). Pisownia według zasad od 1.01.2026. Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

PIERWSZA ŁAWKA

Części mowy nieodmienne – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka



Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 22 pkt

Przypomnij sobie

- **Części mowy nieodmienne** nie zmieniają formy: nie odmieniają się przez przypadki, liczby, osoby ani czasy. Są to: **przysłówek, przyimek, spójnik, partykuła** i **wykrzyknik**.

Część mowy	Co robi	Przykłady
przysłówek	określa czasownik, przymiotnik lub inny przysłówek; odpowiada na pytania jak? gdzie? kiedy?	szybko, cicho, dobrze, wczoraj, wysoko, bardzo
przyimek	łączy się z rzeczownikiem, zaimkiem lub liczebnikiem	w, na, pod, nad, przed, za, do, od, z, bez, dla, przez, obok
spójnik	łączy wyrazy albo zdania	i, oraz, a, ale, lecz, albo, lub, więc, bo, że, ponieważ, gdy, jeśli
partykuła	dodaje wypowiedzi znaczenie albo tworzy formy (przeczenie, pytanie, tryb)	nie, czy, niech, -by, chyba, nawet, tylko, przecież
wykrzyknik	wyraża uczucia, woła, naśladuje dźwięki	ach, och, ojej, hej, brawo, hura, psst, bęc, miau

- **Przysłówek** się nie odmienia, ale wiele przysłówków się **stopniuje**: *szybko – szybciej – najszybciej*, *dobrze – lepiej – najlepiej*, *źle – gorzej – najgorzej*, *interesująco – bardziej interesująco – najbardziej interesująco*. Stopniowanie nie jest odmianą.
- **Przyimek** nie występuje sam. Z rzeczownikiem tworzy **wyrażenie przyimkowe**: *w szkole, pod stołem, dla mamy, bez cukru*. Przyimek decyduje o przypadku: *bez* (kogo? czego?), *ku* (komu? czemu?), *przez* (kogo? co?). Czasem mówimy *we, ze*: *we wtorek, ze szkoły, ze mną*.
- **Pisownia przyimków**: przyimki złożone piszemy łącznie (*spod, znad, zza, sprzed, spomiędzy*). Wyrażenia przyimkowe piszemy osobno: *na pewno, w ogóle, na razie, z powrotem, do widzenia*.
- **Spójnik** łączy wyrazy lub zdania. Przecinek stawiamy przed *a, ale, lecz, więc, zatem, czyli*. Stawiamy go też przed *że, bo, ponieważ, gdy, jeśli, żeby*, kiedy te spójniki łączą zdania. Przed pojedynczym *i, oraz, albo, lub, czy, ani* przecinka **nie** stawiamy.
- **Partykuła** nie odpowiada na żadne pytanie. Nadaje wypowiedzi dodatkowe znaczenie (*nawet, tylko, chyba, przecież, właśnie*) albo pomaga tworzyć formy: przeczenie (*nie*), pytanie (*czy*), tryb rozkazujący (*niech*) i tryb przypuszczający (*-by*).

- **Czy – partykuła czy spójnik?** Na początku pytania *czy* jest partykułą: *Czy przyjdziesz?* Gdy łączy wyrazy lub zdania, jest spójnikiem: *Wolisz herbatę czy kakao? Nie wiem, czy zdążę.*

„nie” piszemy ŁĄCZNIE	„nie” piszemy OSOBNO
z rzeczownikami: *nieprawda, nieporządek*	z czasownikami: *nie wiem, nie czytał*
z przymiotnikami, także w stopniu wyższym i najwyższym: *niemiły, nielepszy, nienajlepszy*	z liczebnikami i zaimkami: *nie dwa, nie pierwszy, nie ja, nie mój*
z wyrazami typu *niepalący, nieprzeczytany* (odpowiadają na pytanie jaki?)	z przysłówkami, które nie pochodzą od przymiotników: *nie bardzo, nie dość, nie dziś*
z przysłówkami od przymiotników: *niedaleko, nieźle, nielepiej*	z wyrazami *można, trzeba, wolno, warto*: *nie można*
wyjątki wśród czasowników: *nienawidzić, niepokoić się*	gdy przeciwstawiamy: *nie czarny, lecz biały*

- **Pisownia „-by”**: łącznie z osobową formą czasownika (*zrobiłbym, poszłabyś*) i w wyrazach *aby, żeby, gdyby, jakby, choćby*. Osobno po innych wyrazach, także po spójnikach: *ja bym, chętnie by, można by, czy by, albo by*.
- **Wykrzyknik** stoi zwykle poza zdaniem. Oddzielamy go przecinkiem albo stawiamy po nim znak wykrzyknika: *Och, jak pięknie! Brawo! Wygraliśmy.* Nie myl wykrzyknika (części mowy) ze znakiem wykrzyknika (!).

Wyrażenia przyimkowe



Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Nazwij części mowy nieodmienne w zdaniu: „Ojej, chyba zostawiłem klucze w domu i nie wejdę!”.
Ojej – wykrzyknik, *chyba* – partykuła, *w* – przyimek, *i* – spójnik, *nie* – partykuła. Wyrazy *zostawiłem, klucze, domu, wejdę* się odmieniają.

Przykład 2. Dlaczego piszemy „niedaleko”, ale „nie bardzo”?
Niedaleko pochodzi od przymiotnika *daleki*, więc piszemy łącznie. *Bardzo* nie pochodzi od przymiotnika, więc piszemy osobno.

Przykład 3. Postaw przecinki: „Chciałem iść na basen ale padało więc zostałem w domu i czytałem”.
„Chciałem iść na basen, ale padało, więc zostałem w domu i czytałem”. Przecinek stoi przed *ale* i *więc*, a przed pojedynczym *i* – nie.

Części mowy nieodmienne – w praktyce

Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia



KARTA 4/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 21 pkt



Pamiętaj: w pudełku

1 **Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.** ___ / 9 pkt

Kasztanowa wyprawa

1. W sobotę Ola i Kuba poszli do parku po kasztany. Wiał silny wiatr, ale nikt się nim nie przejmował. Kasztany spadały z drzew prosto pod nogi.

2. – Hura! Tu jest ich mnóstwo! – zawołała Ola i szybko zaczęła zbierać. Kuba szedł wolniej i uważnie oglądał każdy owoc. Najdłużej przyglądał się tym, które miały błyszczącą skórkę.

3. – Chyba mamy już dosyć – powiedział po godzinie. – Niech każdy weźmie jeszcze dwa i wracamy.

4. W domu dzieci zrobiły z kasztanów sześć ludzików. Babcia przyglądała się im z uśmiechem. – Och, jakie piękne! Gdybym była młodsza, zrobiłabym takie same – westchnęła.

Tekst oryginalny

1.1 **Wypisz z akapitu 1. cztery przyimki.** ___ / 2 pkt

1.2 **Wypisz z akapitu 2. przysłówek w stopniu wyższym i przysłówek w stopniu najwyższym.** ___ / 2 pkt

1.3 **Co robi wyraz *niech* w akapicie 3.?** ___ / 1 pkt

A. tworzy wyrażenie przyimkowe
B. tworzy tryb rozkazujący
C. wyraża zachwyt
D. łączy dwa zdania

1.4 **Wypisz z akapitu 1. dwa spójniki. Wyjaśnij, dlaczego przecinek stoi tylko przed jednym.** ___ / 2 pkt

Sprawdzian: Części mowy nieodmienne – grupa A



KARTA 5/6

20 minut · 23 pkt

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 23 pkt

1 Przyporządkuj wyrazy do części mowy. ___ / 8 pkt

przy nad oraz ponieważ nawet niech ach brawo

przyimek	spójnik	partykuła	wykrzyknik

2 Wpisz w lukę przecinek. Wpisz **X**, gdy przecinek **nie** jest potrzebny. ___ / 4 pkt

1. Chciałem zadzwonić____ ale zapomniałem.
2. Kupię gruszki____ lub jabłka.
3. Zmarzłam____ bo nie wzięłam kurtki.
4. Mam psa____ i kota.

3 Podkreśl poprawny zapis. ___ / 4 pkt

1. Ta zupa jest **(niesmaczna/nie smaczna)**.
2. Dziś **(nie pada/niepada)**.
3. To **(nie twój/nietwój)** długopis.
4. Chętnie **(poszedłbym/poszedł bym)** na basen.

4 W którym zdaniu wyraz *czy* jest spójnikiem? ___ / 1 pkt

A. Czy to twój plecak?
B. Czy zamknąłeś drzwi?
C. Wolisz lody czy ciasto?
D. Czy masz czas?

5 Wypisz ze zdania wyrazy nieodmienne. Nazwij część mowy każdego z nich. ___ / 4 pkt

Ach, jutro pojedziemy nad jezioro i popływamy.

6 Stopniuj przysłówki. Wpisz stopień wyższy i najwyższy. ___ / 2 pkt

1. blisko – _____ – _____
2. dobrze – _____ – _____

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Części mowy nieodmienne – zestaw 6 kart pracy z kluczem i powtórką, klasa 6

Podgląd pokazał 6 z 17 stron. Pełna wersja: 17 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Części mowy nieodmienne – najważniejsze wiadomości – 5 zadań, 22 pkt
- Karta 2: Części mowy nieodmienne – ćwiczenia podstawowe – 6 zadań, 22 pkt
- Karta 3: Części mowy nieodmienne – utrwalenie – 6 zadań, 24 pkt
- Karta 4: Części mowy nieodmienne – w praktyce – 4 zadania, 21 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: Części mowy nieodmienne – grupa A – 6 zadań, 23 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: Części mowy nieodmienne – grupa B – 6 zadań, 23 pkt Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości z przykładami.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/jezyk-polski-klasa-6-dzial-02-czesci-mowy-nieodmienne-zestaw